SANCTISSIMI DOMINI NOSTRI

GREGORII

DIVINA PROVIDENTIA

PAPÆ XVI.

ALLOCUTIO

HABITA

IN CONSISTORIO SECRETO

KALENDIS MARTII ANNI MDCCCXLI.

ROMÆ MDCCCXLI.

Ex Typographia Rev. Cam. Apost.

VENERABILES FRATRES

Afflictas in Hispania Religionis res, et plura contra Ecclesiæ jus Decreta inibi ac gesta lamentati fuimus in Consessu vestro quinque ante annos, Venerabiles Fratres; et nostram illam Orationem publici juris fecimus, ut Matritense Gubernium excitare ad saniora consilia conniteremur; aut certe ut nostræ super iis quæ contigerant Apostolicæ improbationis sollemne aliquod documentum extaret. Abstinuimus post id temporis a severioribus aliis publicisque expostulationibus; non quod cessatum in Hispania fuerit ab Ecclesia novis injuriis afficienda, sed videbamus reclamationes Venerabilium Fratrum ejus Regni Antistitum bonum identidem aliqua ex parte habuisse exitum: atque ideo Nos pariter Ecclesiæ causam mitioribus quibusque modis tueri perreximus, ea interim spe sustentati, ut progressu temporis ex longanimitate hac nostra facilior Nobis aperiretur via ad sanandas illic contritiones Israel, Sacrasque res, sin minus in splendorem pristinum, ast saltem in satis honestam conditionem restituendas. Sed contra omnino accidit, ac Nobis pollicebamur, Venerabiles Fratres; quum Matritense Gubernium post Provincias, quæ nuper ei non parebant, in suam ditionem receptas, ex pacatiore ipso suarum rerum statu majores sumpsisse animos videatur ad sacra Ecclesiarum Hispaniæ, Sanctæque hujus Sedis jura conculcanda. Eo inter alia spectat, quod Laicis Magistratibus nuper mandatum est, ut caveant ne suo umquam frustrentur effectu Decreta illa, quibus Episcopi inde ab anno 1835. prohibiti fuerant, ne quemquam, nisi raris quibusdam in casibus, ad Sacros Ordines promoverent (*a*). Item Decretum aliud (*b*), quo præcedentes Sanctiones de Coenobiis Virorum pene universis cum

---

(*a*) *Decret.* 10. *Decembris* 1840.
(*b*) 6. *et* 13. *Decembris* 1840.

suo patrimonio occupandis, ad ea etiam pertinere declarantur, quæ in memoratis Provinciis modo ad suam dominationem adjectis salva persliterant. Ac ne ipsis quidem parcitur Sacris Ædibus; cum alio Decreto (*a*) statutum sit, ut sine mora ad hastam vendantur Templa omnia Cœnobiis adjuncta; iis tantum exceptis in quibus divina adhuc Officia celebrentur: quæ sane vix in aliquo celebrari possunt, postquam Sacræ ipsæ Ædes, una cum Cœnobiis, tota sua Dote spoliatæ sunt. Accessit his Decretum novissime editum (*b*) de lege proximis Comitiis proponenda, ut Sæcularis item Clerus, qui jamdiu permagna suorum proventuum parte privatus fuerat, ab omni tandem Ecclesiasticorum bonorum possessione dejiciatur, atque una cum Religiosis Viris ad mercenariam veluti conditionem adductus precario vivat stipendio, quod ipsis a Gubernio promittitur.

Ceterum quibus oculis Gubernii Præsides Clerum respiciant, apparuit insuper ex Edicto illo (*c*), quo haud ita pridem in Patriam redire permissi sunt qui Civilis Belli occasione exulaverant. Scilicet in eo Edicto Ecclesiastici homines universim leguntur excepti. Et tamen explorata res est, multos eorum virtute ac sana doctrina spectatos, ex Hispaniæ finibus per id temporis pulsos fuisse; non quod revera in contentione illa alterius partis causam juvarent, sed quod Ecclesiæ causam contra Gubernii ausus strenue tuebantur.

Verum, dolentes dicimus, non deest in Hispania parvus quidam Sacerdotum numerus, qui benevolentiam sibi a Matritensi Gubernio conciliarunt: ii nimirum, qui obliti ordinis officiique sui, conspirare cum illo in oppressionem Ecclesiæ non dubitarunt; quive ad nutum Gubernii ejusdem Diœceses regunt, quarum Episcopi defuncti sunt, aut exulare coacti. Eo in numero fuit Presbyter quidam e Metropolitano Capitulo Hispalensi; qui jamdiu in Malacensem Episcopum a Gubernio nominatus fuerat, atque ad ejus voluntatem in Vicarium Capitularem electus. Is porro ob pravas quasdam doctrinas, quæ

(*a*) 9. *Decembris* 1840.
(*b*) 21. *Januarii* 1841.
(*c*) 30. *Novembris* 1840.

ex publicis suis sermonibus scriptisve innotuerant, cum in gravem venisset suspicionem hæreseos, a Malacensi eodem Capitulo ad Tribunal Hispalensis Archiepiscopi delatus est; et primum quidem, Gubernio ipso ad postulationem ejus Tribunalis annuente, in Urbem Hispalim amandatus. Sed postea cum Laicos Provinciæ Judices appellasset, tantam non modo ab his, sed a supremis Gubernii Præsidibus iniit gratiam, ut eum a memorato Tribunali Ecclesiastico sub illatæ violentiæ, ac jurisdictionis non competentis obtentu subtraxerint, atque ad Malacensis Ecclesiæ regimen restituerint: ea in Decreto in id facto apposita pene irrisoria clausula, ut præcipuæ de hæresi causæ nihil inde præjudicatum haberetur. Adversus hanc Sacri juris in doctrinali re immanem adeo violationem reclamavit Litteris ad Gubernium missis die 20. mensis Novembris proximi Dilectus Filius Joseph Ramirez de Arellano Nuntiaturæ Nostræ Hispaniarum in spiritualibus Vicesgerens; quemadmodum et Litteris aliis datis die 5. et die 17. Mensis ejusdem reclamaverat tum ob nonnullos Judices Tribunalis ejusdem Nuntiaturæ seu Rotæ Ecclesiasticæ, quos Laicus Urbis Magistratus a suo gerendo officio suspenderat; tum ob Venerabilem Fratrem Episcopum Caccrensem, et plures Ecclesiasticos Viros huc illuc vexatos, pulsos, aut ab officio dejectos, aliis etiam in eorum locum sæcularium Magistratuum violentia suffectis; tum ob novam Matriti Parochiarum circumscriptionem, quam Laica item Potestas usurpare sibi visa fuerat. At vero tantum abfuit, Venerabiles Fratres, ut Gubernium a suscepta Ecclesiastici juris invasione dimoveretur, quin potius iisdem reclamationibus, ac postrema præsertim, quæ de Hispalensis Presbyteri negotio erat, indignatum contra ipsum Nuntiaturæ nostræ Vicesgerentem desævire instititit. Rem nostis jam plurimis nunciis divulgatam, cujus et documenta extant a Gubernio ipso edita; ut satis sit illam hoc loco paucis detestari.

Ut primum Gubernii Præsides novissimam illam reclamationem acceperunt, statim de re universa sententiam rogarunt Supremi Laicorum Tribunalis; idque ipsum Vicesgerenti Ramirez renunciantes significarunt, ut interim ab alia quavis cum ipsis communicatione abstineret. Deinceps vero sub Decembris finem ex Tribunalis consilio decreverunt, ut idem Dilectus Filius Joseph Ramirez a Vicesgerentis Nuntiaturæ munere cessaret, cessaretque pariter Apostolicum Rotæ

Tribunal: insuper ut prædictum supremum Laicorum Tribunal nova quamcitius consultatione referret de ratione, quam porro teneri oporteat ab Hispanis Civibus ad negotia persequenda, de quibus Rota illa cognoscebat; nec non ad gratias, quæ a Nuntiatura concedebantur, posthac pariter obtinendas, quin pro his preces Romam mittere opus sit: denique ut ipse Ramirez quasi Gubernii dignitatem injustis, inobsequentibus, nec permissis sibi reclamationibus offendisset, occupatione multaretur redituum quorumcumque ei aut ab Ærario, aut ab Ecclesia obvenientium, et statim extra fines Hispaniarum deduceretur. Omnia hinc, ut mandata fuerant, militari manu consummata sunt; ac tota rei series Kalendis Januarii ab ipso, uti diximus, Gubernio in publicum edita bonorum Catholicorum animos contristavit.

Supervacaneum arbitramur, ea hic perstringere, quæ contra Ecclesiæ jus, perperam affirmata leguntur in sententia illa seu Consultatione Supremi Tribunalis a Gubernio approbata. Ex ipsa vero manifestum est, Tribunal, Guberniique Præsides in Dilectum Filium Ramirez eo consilio severius egisse, ut alios a similibus reclamationibus deterrerent. Atque hinc probe perspicitis, Venerabiles Fratres, qualis futura sit Ecclesiæ conditio in Hispaniæ Regno, si ne Litteris quidem ad Gubernium datis liberum fuerit contra ea reclamare, quæ adversus Ecclesiæ jus a Laica ipsa potestate perpetrantur. Væ autem Nobis, si in tanta inibi commotione sacrarum rerum, et oppressione Ecclesiasticæ libertatis non opponamus murum pro domo Israel, sed gemitus nostros intra secretæ expostulationis limites ulterius contineamus. Urget Nos etiam studium, quo tenemur, paternæ caritatis erga Catholicam Hispanorum Gentem de Ecclesia et de Sancta hac Sede bene admodum meritam, quam ex memorata rerum Ecclesiasticarum perturbatione in Religionis periculum adductam conspicimus.

Igitur attollimus iterum in hoc Consessu vestro Apostolicam vocem, Venerabiles Fratres, et testes invocando Cœlum et Terram; de omnibus quæ in Hispania contra Ecclesiæ jus gesta sunt, hodieque geruntur, etiam atque etiam vehementer expostulamus. Querimur nominatim de usurpato a Laicis qualicumque judicio in rebus quomodolibet respicientibus Fidei doctrinam, quam ex mandato Christi Jesu Domini Dominorum et Regis Regum, et Potestate Sæculi frustra contradi-

cente, ipso Apostolorum ævo in Hispaniis annuntiatam postmodum Sacri Pastores inibi sub auctoritate ac ductu Apostolicæ hujus Sedis dilatarunt ulterius, strenueque in magna publicarum rerum varietate tutati sunt, atque ad nostra hæc tempora incorruptam custodierunt. Querimur violatam Supremi Nostri Apostolatus Dignitatem in persona Vicesgerentis Nuntiaturæ nostræ, nec non in Tribunali Rotæ, illic Sanctæ hujus Sedis indulgentia constituto, Ecclesiasticis Causis, in quibus ad Sedem ipsam appellatum fuerit, cognoscendis: quarum quidem appellationum jus suo Primatui cohærens Romanus Pontifex vel primis Ecclesiæ sæculis in Hispania exercuit (*a*), quarum etiam cognitionem Legatis suis in Hispaniam euntibus identidem in peculiaribus causis delegavit (*b*). Querimur de pluribus Venerabilibus Fratribus a suo cujusque grege divulsis, in quo eos Spiritus Sanctus posuerat Episcopos regere Ecclesiam Dei, ac de illorum Vicariis a demandata sibi procuratione sæpius prohibitis; nec non de Canonicis vacantium Ecclesiarum temere inductis, aut aperta etiam vi adactis, ut munus Vicarii Capitularis Viro a Gubernio in Episcopum nominato deferrent, contra Sanctiones Concilii Lugdunensis II. (*c*), aliis subinde Constitutionibus, et recenti memoria notissimis Pii VII. Decessoris Nostri Litteris (*d*) confirmatas. Querimur Religiosos Viros e Cœnobiis depulsos, in quæ Evangelicæ per-

---

(*a*) *Ita S. Stephanus PP. appellationem suscepit Basilidis Asturicensis, et Martialis Emeritensis, de qua S. Cyprianus Epist.* 68. *juxta edit. Balutii, et Maurin.*

(*b*) *Ita in causa Presbyteri cujusdam, et duorum Episcoporum, de qua extat S. Gregorii Magni Epist.* 45 *libri* 13. *ad Johannem Defensorem.*

(*c*) *Cap.* 5. *de Electione in VI.*

(*d*) 5. *Novembris* 1810. *ad Cardinalem Maury*, 2. *Decembris* 1810. *ad Averardum Corboli Ecclesiae Florentinae Vicarium Capitularem*, *et* 18. *Decembris* 1810. *ad Paulum d'Astros Vicarium Capitularem Ecclesiae Parisiensis.*

fectionis consilia secuturi sese receperant; et sæcularem pariter Clerum multimodis afflictum, et in rebus quoque ad sacrum munus suum pertinentibus divexatum. Querimur Ecclesiæ patrimonium maxima jam ex parte usurpatum; perinde ac si pertinuerit illud ad publicam Nationis potestatem, et immaculata Christi Sponsa non habeat ex nativo jure suo facultatem acquirendi possidendique bona temporalia; atque adeo uti invasores alieni juris reprehendendi fuerint Majores nostri, qui bona ejusmodi sub ethnicis etiam Principibus possederunt, et, ubi decretis ab his editis ablata Ecclesiæ fuerant, illorum restitutionem tamquam ex justitiæ lege sibi debitam a succedentibus Imperatoribus acceperunt (*a*). Querimur Decreta, actusque ceteros, quibus Ecclesiæ et personarum Ecclesiasticarum immunitas Dei ordinatione, et Canonicis sanctionibus constituta (*b*), contemnitur; et infando ausu impetitur sacra Potestas ad Religionis negotia pertinens, quam Ecclesia a divino suo Conditore plenam accepit, et in media etiam sæcularium Principum contradictione libero prorsus jure exercendam. Querimur Templa Domini Sabaoth, Sanctorum imagines, supellectilem, ornamenta, et sacratiora ipsa tremendi Sacrificii instrumenta in profanum usum conversa. Querimur denique nefarios libros huc illuc in Catholico Regno Magistratibus haud semper ignaris disseminatos, et ipsos interdum hæreticæ pravitatis magistros a simplicium Fide corrumpenda non interdictos; atque hinc crescente improborum licentia, functiones divini cultus nonnumquam derisione, tumultu, blasphemiis, et Sacerdotum cædibus impune fædatas.

Juxta hæc igitur pro sollicitudine omnium Ecclesiarum, qua Deo auctore distringimur, omnia et singula, quæ sive in his, sive aliis in rebus ad Ecclesiæ jus pertinentibus, a Ma-

---

(*a*) *Ex Constitutione Impp. Constantini et Licinii apud Eusebium lib. 10. H. E. cap. 5, et apud Lactantium seu Lucium Caecilium de Mortib. persecut. cap. 48. Vide etiam Constitutionem ejusdem Constantini apud Eusebium de Vita Constant. lib. 2. cap. 39.*

(*b*) *Concilium Trident. Sess. 25. c. 20. de Reform.*

tritensi Gubernio, seu ab inferioribus quibusque Magistratibus, decreta, gesta, seu quomodolibet attentata sunt, Auctoritate Nostra Apostolica reprobamus, et Decreta ipsa cum omnibus inde consecutis eadem Auctoritate cassamus, abrogamus, et irrita prorsus, nulliusque roboris fuisse, ac fore declaramus. Ipsos autem illorum auctores, qui filiorum Ecclesiæ Catholicæ nomine gloriantur, obtestamur atque obsecramus in Domino, ut aperiant tandem aliquando oculos super vulnera eidem beneficentissimæ Matri illata; insuper et meminerint Censurarum pœnarumque spiritualium, quas Apostolicæ Constitutiones, et Oecumenicorum Conciliorum Decreta contra invasores jurium Ecclesiæ facto ipso incurrendas infligunt, atque adeo misereantur suæ quisque animæ hujusmodi *vinculis invisibilibus constrictæ* (a), ac recogitantes *quoniam judicium durissimum his, qui præsunt, fiet* (b), serio considerent *summum futuri* ejusdem *judicii præjudicium esse, si quis ita deliquerit, ut a communicatione orationis et conventus, et omnis sancti commercii relegetur* (c).

Interea Venerabilibus Fratribus Archiepiscopis et Episcopis Hispaniarum vehementer in Domino gratulamur pastorale studium, quo sive permanerent in suis Diœcesibus, sive inde discedere compulsi, omnes ferme sollicitam dedere operam tuendæ, quoad per eos fieri potuit, Ecclesiæ causæ, nec destiterunt seu voce, seu Litteris, tum per scipsos tum saltem per alios admonere Gregem officii sui, eumdemque adversus circumstantia Religionis pericula præmunire. Debito etiam laudum præconio prosequimur reliquum fidelem Clerum, quod labores in id suos conferre pro viribus non prætermiserit. Collaudamus pariter Catholicum ipsum Populum, cujus pars longe maxima in veteri sua erga Episcopos et inferiores Pastores canonice institutos reverentia perseverat. Hinc vero fir-

---

(a) *Ex S. Gregorio Nysseno in Oratione adversus eos, qui castigat. aegre ferunt Tom.* 3. *Opp. edit. Morelli pag.* 314.
(b) *Sapientiae VII.* 6.
(c) *Ex Tertulliano Apologetici cap.* 39.

miorem erigimur in spem fore, ut dives in misericordia Dominus super Vineam illam suam propitiatus respiciat. Vos interim pergite, ut certe facitis, Venerabiles Fratres, una Nobiscum assiduas pro illis orationes et supplicationes Deo per Jesum Christum, offerre, atque invocare clementissimum interventum Immaculatæ Deiparæ Virginis Hispaniarum Patronæ, nec non beatos Cœlites, qui ea in Regione vixerunt; ut quemadmodum ipsi olim virtute, doctrina, laboribus, aut fuso etiam in Fidei testimonium sanguine Patriam illam suam sanctificarunt et illustrarunt, ita nunc præsidio adsint et pia ad Dominum deprecatione implorent popularibus suis misericordiam et gratiam in auxilio opportuno, et omnes, quibus premuntur, calamitates et pericula potenter avertant.